

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PRVI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 54356/14
Ivica SPREICER
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 22. svibnja 2018.
u vijeću u sastavu:

Aleš Pejchal, *predsjednik*,
Armen Harutyunyan,
Jovan Ilievski, *suci*,

i Renata Degener, *zamjenica tajnika Odjela*,

uzimajući u obzir gore navedeni zahtjev podnesen 9. srpnja 2014. godine,
uzimajući u obzir očitovanje koje je dostavila tužena Vlada i odgovor na
očitovanje koje je dostavio podnositelj zahtjeva,
nakon vijećanja odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

1. Podnositelj zahtjeva, g. Ivica Spreicer, hrvatski je državljanin, rođen je 1958. godine i živi u Zagrebu. Podnositelja zahtjeva pred Sudom je zastupao g. M. Čaržavec, odvjetnik iz Zagreba.

2. Vladu Republike Hrvatske („Vlada”) zastupala je njezina zastupnica gđa Š. Stažnik.

3. Dana 31. ožujka 2016. godine Vlada je obaviještena o prigovoru u pogledu nedostatka pristupa sudu, a ostatak zahtjeva odbačen je kao nedopušten na temelju pravila 54. stavka 3. Poslovnika Suda.

A. Okolnosti predmeta

4. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se sažeti kako slijedi.

5. Podnositelj zahtjeva bio je zaposlen u lokalnom uredu jednog američkog investicijskog fonda kao pomoćnik voditelja ureda. Otpušten je dana 29. srpnja 2004. godine.

6. Dana 25. listopada 2004. godine podnositelj zahtjeva podnio je tužbu Općinskom sudu u Zagrebu protiv svog poslodavca, osporavajući odluku o otkazu ugovora o radu s obzirom da poslodavac nije prihvatio njegov zahtjev za zaštitu prava u propisanom roku.

7. Dana 24. studenoga 2004. godine tuženo je društvo odgovorilo na tužbu osporavajući, *inter alia*, da je podnesena pravovremeno. Tuženo je društvo, *inter alia*, tvrdilo da je podnositelj zahtjeva u njegovim prostorijama odbio primitak odluke o otkazu ugovora u srpnju 2004. godine.

8. Na ročištu održanom 6. lipnja 2005. godine prvostupanjski je sud saslušao svjedokinju S.B., koja je radila kao računovotkinja u tuženom društvu. Svjedokinja je izjavila da je generalni direktor razgovarao s podnositeljem zahtjeva u vezi s otkazom zbog poslovnih razloga te da je generalni direktor pripremio odluku o otkazu ugovora koju je ona (S.B.) trebala dati podnositelju zahtjeva. Međutim, podnositelj zahtjeva odbio je primiti odluku o otkazu ugovora. Ona je tu činjenicu zabilježila. Na istom je ročištu sud saslušao i podnositelja zahtjeva, koji je izjavio da ga je u svibnju i lipnju 2004. godine generalni direktor obavijestio da će morati napustiti društvo i da će biti otpušten. Jednog četvrtka S.B. mu je htjela predati neke papire koje je odbio preuzeti od nje jer je smatrao da S.B. nije ovlaštena za taj zadatak. Izjavio je da je rekao S.B. da od nje ne želi ništa preuzeti i da želi službeno primiti osporavanu odluku.

9. Dana 23. prosinca 2010. godine prvostupanjski sud presudio je u korist podnositelja zahtjeva.

10. Nakon podnošenja žalbe od strane tuženog društva, Županijski sud u Zagrebu 18. rujna 2012. godine ukinuo je prvostupanjsku presudu kojom je poništena odluka o otkazu ugovora o radu i proglasio je tužbeni zahtjev podnositelja nepravovremenim. Mjerodavni dio te presude glasi kako slijedi:

„Suprotno onome što je prvostupanjski sud utvrdio, iz ocjene [činjenica i] dokaza proizlazi da je [podnositelj zahtjeva], čak i prije nego što mu je službeno dostavljena odluka o otkazu ugovora o radu 22. rujna 2004. godine, saznao za tu odluku u srpnju 2004. godine, točnije 29. srpnja 2004. godine, kada ju je odbio primiti, [što je činjenica] koja je očigledna iz iskaza generalnog direktora tuženog društva [M.K.] ... i svjedokinje [S.B.], kao i iz izjave koju je dao sam [podnositelj zahtjeva] na ročištu održanom 6. lipnja 2005. godine ...

Stoga, imajući u vidu da je [podnositelj zahtjeva] odbio primiti odluku koju mu je djelatnica tuženog društva pokušala predati, u kojem slučaju se smatra da je dostava izvršena, rok ... iz članka 126. stavka 1. Zakona o radu u tom je trenutku počeo teći.“

11. Dana 3. srpnja 2013. godine Vrhovni je sud odbio reviziju podnositelja zahtjeva te je potvrdio drugostupanjsku presudu od 18. rujna 2012. godine.

12. Naknadnu ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva Ustavni sud Republike Hrvatske proglasio je nedopuštenom.

B. Mjerodavno domaće pravo i praksa

1. Zakon o radu

13. Mjerodavne odredbe Zakona o radu (Narodne novine br. 38/1995, 54/1995 i 65/1995), koje su bile na snazi u mjerodavnom razdoblju, propisuju:

XV. PRESTANAK UGOVORA O RADU

Članak 111.

Oblik, obrazloženje i dostava otkaza i otkazni rok

- „(1) Otkaz mora biti u pisanom obliku.
- (2) Poslodavac mora u pisanom obliku obrazložiti otkaz.
- (3) Otkaz se mora dostaviti osobi kojoj se otkazuje.
- ...“

XII. OSTVARIVANJE PRAVA I OBVEZA IZ RADNOG ODNOSA

Sudska zaštita prava iz radnog odnosa

Članak 126.

„(1) Radnik koji smatra da mu je poslodavac povrijedio neko pravo iz radnog odnosa može u roku od petnaest dana od dostave odluke kojom je povrijeđeno njegovo pravo, odnosno od saznanja za povredu prava zahtijevati od poslodavca ostvarenje toga prava.

(2) Ako poslodavac u roku od petnaest dana od dostave zahtjeva radnika iz stavka 1. ovoga članka ne udovolji tom zahtjevu, radnik može u daljnjem roku od petnaest dana zahtijevati zaštitu povrijeđenog prava pred nadležnim sudom.

(3) ...

(4) Zaštitu povrijeđenog prava pred nadležnim sudom ne može tražiti radnik koji prethodno poslodavcu nije podnio zahtjev iz stavka 1. ovoga članka...

...

2. Sudska praksa Vrhovnog suda

14. Vlada se pozvala na odluke Vrhovnog suda br. Revr-163/2002 od 23. travnja 2002., Revr-4/2008 od 13. lipnja 2008., Revr-183/2008 od 1. srpnja 2008., Revr-350/2010 od 5. svibnja 2010., Revr-208/2011 od 6. travnja 2011., Revr-780/2011 od 17. siječnja 2012., u kojima je Vrhovni sud presudio da se, u slučajevima kada je radnik odbio primiti odluku o otkazu

ugovora o radu, smatralo da je odluka dostavljena tog dana. U drugim dvjema odlukama, br. Revr-475/2005 od 11. listopada 2005. i Revr-2/2014 od 29. travnja 2015., Vrhovni sud je presudio da je rok za zaštitu navodno povrijeđenih prava iz radnog odnosa počeo teći od trenutka kada je radnik saznao za postojanje i sadržaj odluke o otkazu ugovora o radu, a u tim je predmetima to bio trenutak kada je radnik o toj odluci bio obaviješten preko telefona ili na sastanku.

15. Podnositelj zahtjeva pozvao se na dvije odluke Vrhovnog suda. U svojoj odluci br. Revr-661/2012 od 10. listopada 2012. Vrhovni je sud presudio da poslodavac nije dokazao da je pokušao tužiteljici dati obavijest o otkazu te da je stoga ona za odluku saznala kada je bila objavljena iz sustava zdravstvenog i mirovinskog osiguranja. U odluci br. Revr-433/2007 od 6. rujna 2007. Vrhovni je sud presudio da, iako tužitelj nije obavijestio kadrovsku službu o promjeni adrese, to je učinio u svojem zahtjevu za zaštitu svojih prava. Stoga je poslodavac trebao svoju odluku kojom je odbio zahtjev tužitelja za zaštitu njegovih prava poslati na adresu navedenu u zahtjevu, sukladno pravilima o dostavi iz Zakona o parničnom postupku.

3. Sudska praksa Županijskog suda u Zagrebu

16. U svojoj odluci br. Gžr-1969/2008 od 10. veljače 2009., na koju se pozvala Vlada, Županijski sud u Zagrebu presudio je da se, u slučaju kada je radnik/radnica odbio/odbila primiti odluku o otkazu ugovora nakon što je saznao/saznala za sadržaj odluke, smatrao je da je dostava izvršena tog dana.

PRIGOVOR

17. Podnositelj je na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije prigovorio da je lišen prava na pristup sudu u parničnom postupku u vezi s otkazom s posla.

PRAVO

18. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da mu je povrijeđeno pravo na pristup sudu kada su domaći sudovi njegovu tužbu proglasili nedopuštenom kao nepravovremenom. Pozvao se na članak 6. stavak 1. Konvencije koji glasi kako slijedi:

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ... svatko ima pravo da ... sud pravično ... ispita njegov slučaj ...”

A. Vladine tvrdnje

19. Vlada je tvrdila da je svrha vremenskog roka propisanog člankom 126. Zakona o radu omogućiti da se o odluci poslodavca koja bi mogla rezultirati neposrednom povredom prava radnika raspravlja bez odgode, uz sudjelovanje samog poslodavca, u roku od petnaest dana od primitka odluke ili saznanja o njezinom postojanju. To omogućuje poslodavcu da izmijeni i ispravi svoju odluku.

20. Vlada je nadalje tvrdila da je iz dokumenata u spisu predmeta jasno da je podnositelj zahtjeva bio upoznat s činjenicom da je do njegovog otpuštanja došlo zbog nedostatka novih ulaganja te da je odbio primiti odluku o otkazu ugovora o radu.

B. Tvrdnje podnositelja zahtjeva

21. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da je Vrhovni sud svoju odluku temeljio isključivo na iskazu djelatnice tuženog društva, potpuno zanemarujući činjenicu da mu je odluka o otkazu ugovora službeno dostavljena 22. rujna 2004. godine. Prije toga nije mogao znati sadržaj odluke. Nadalje je tvrdio da se sudska praksa koju je dostavila Vlada odnosi na drugačije činjenice i situacije koje nisu primjenjive na njegov predmet. Osim toga, istaknuo je da je prvostupanjski sud utvrdio da je iz iskaza svjedoka bilo jasno da mu odluka, koju mu je S.B. htjela uručiti, nije bila dostavljena. Prema tome, došlo je do povrede njegovog prava na pristup sudu.

C. Ocjena suda

22. Sud primjećuje da su domaći sudovi tužbu podnositelja proglasili nedopuštenom kao nepravovremenom jer su presudili da je rok za podnošenje zahtjeva za sudska zaštitu navodno povrijeđenih prava iz radnog odnosa počeo teći kada je podnositelj zahtjeva saznao za odluku o otkazu ugovora o radu, odnosno 29. srpnja 2004. godine, kada je odbio primiti tu odluku, a ne na dan kada mu je stvarno uručena (vidi stavke 10. - 11. ove odluke). Pri tome su se domaći sudovi pozvali na članak 126. Zakona o radu koji propisuje da rok za zaštitu povrijeđenih prava počinje teći od primitka odluke kojom se krši to pravo ili na dan nakon što radnik sazna za tu povredu (vidi stavak 13. ove odluke).

23. Sud ponavlja da je prvenstveno na domaćim vlastima, posebice sudovima, da tumače i primjenjuju domaće pravo. To se posebice odnosi na to kako sudovi tumače pravila postupovne prirode (vidi predmet *Tejedor García protiv Španjolske*, 16. prosinca 1997., stavak 31., *Izješća o presudama i odlukama 1997-VIII*). Uloga Suda ograničena je na provjeru jesu li učinci takvoga tumačenja u skladu s Konvencijom (vidi, *mutatis*

mutandis, Vrbica protiv Hrvatske, br. 32540/05, stavak 66., 1. travnja 2010.).

24. S tim u vezi, Sud je također svjestan stavka 111. Zakona o radu kojim se propisuje da odluka o otkazu ugovora o radu mora biti u pisanom obliku, s navedenim razlozima za otkaz (vidi stavak 13. ove odluke). Obrazloženje takve odredbe jest pružiti radniku realnu i učinkovitu priliku da pripremi argumente kako bi pravilno osporio otkaz jer bi bilo vrlo teško tako postupiti bez poznavanja razloga za otkaz.

25. Međutim, Sud ne može zanemariti činjenicu da je podnositelj zahtjeva odbio primiti odluku o otkazu ugovora o radu kada mu ju je poslodavac prvi put pokušao uručiti (vidi stavke 8. i 10. ove odluke), stvarajući tako situaciju u kojoj je riskirao proglašenje tužbe nepravovremenom. Sud ne vidi nikakve posebne okolnosti koje mogu opravdati odbijanje podnositelja zahtjeva da primi osporenu odluku ili za koje se podnositelj zahtjeva ne bi trebao smatrati odgovornim, bez obzira na formalnu osposobljenost osobe koja je zadužena za predaju tog dokumenta (vidi stavak 8. ove odluke).

26. Stoga utvrđuje da je primarna odgovornost za proglašenje njegove tužbe nedopuštenom kao nepravovremenom na podnositelju zahtjeva.

27. Glede navoda podnositelja zahtjeva da je Vrhovni sud svoju odluku temeljio isključivo na iskazu djelatnice tuženog društva (vidi stavak 21. ove odluke), Sud ponavlja da na prvom mjestu domaće vlasti ocjenjuju predložene dokaze u određenom predmetu; zadatak Suda jest da odluke tih vlasti preispita prema Konvenciji (vidi, primjerice, *Winterwerp protiv Nizozemske*, 24. listopada 1979., stavak 40., Serija A, br. 33). Da je drugačije, Sud bi djelovao kao sud trećeg ili četvrtog stupnja, čime bi se zanemarile granice njegovog djelovanja (vidi *Kemmache protiv Francuske* (br. 3), 24. studenoga 1994., stavak. 44., Serija A br. 296-C).

28. S obzirom na gore navedena razmatranja, bez obzira na vrijeme koje je proteklo kako bi domaći sudovi utvrdili je li podnositelj zahtjeva ispunio postupovne pretpostavke za podnošenje tužbe (stavci 6. i 10. ove odluke), a koje bi moglo biti predmetom određene kritike, Sud smatra da se ne može reći da je način na koji je postupovna pretpostavka za podnošenje zahtjeva za sudsku zaštitu predviđenu člankom 126. Zakona o radu primijenjena, narušila samu bit prava podnositelja zahtjeva na pristup sudu.

29. Prema tome, prigovor podnositelja zahtjeva nedopušten je na temelju članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije kao očigledno neosnovan te se stoga mora odbaciti temeljem članka 35. stavka 4. Konvencije.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

utvrđuje da je zahtjev nedopušten.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana
14. lipnja 2018.

Renata Degener
Zamjenica tajnika

Aleš Pejchal
Predsjednik